

Nationella Healthy Cities nätverkets höstmöte 2021

Torsdag 21 oktober

Kl. 13.00

Välkomna

Det nationella Healthy Cities nätverkets koordinatör Johanna Linnarsson inledde kort med att hälsa alla välkomna till nätverkets digitala höstmöte och vad det innebär.

Nationella nätverkets ordförande Frida Trollmyr hälsade alla välkomna till 2021 års höstmöte och hälsade Region Örebro län, som nya medlemmar, särskilt välkomna. Frida berättade att det finns stort intresse för nätverket och nya medlemmar är på väg in vilket är roligt. Pandemin har präglat oss och många är glada när restriktionerna nu börjar släppa, även om pandemin inte är över. Nu kan vi lyfta blicken och se hur vi kan nå nationella målet om jämlik hälsa. Höstmötet brukar vara fysiskt möte – lunch till lunch. Temat för dagarna har avstamp i jämlikhetskommissionen arbete med fokus på boendets och den fysiska miljös betydelse för hälsan. Hoppas på två givande dagar.

Inledning

Anna Balkfors, Moderator

Moderator Anna Balkfors presenterar sig kort och berättar om dagens upplägg. Hon berättade också att det idag är runt 60 deltagare, från Luleå i norr till Malmö i söder. Även Folkhälsomyndigheten och SKR deltar. Anna håller en incheckning med möten i mindre grupper för möjligheten att presentera sig och berätta om vilka de viktigaste frågorna som en arbetar med just nu i sin organisation.

Gruppdiskussion - resultat av gruppdiskussionerna återfinns som bilaga i slutet av dokumentet.

Segregation och ojämlikhet

Martin Grander, forskare i urbana studier, Malmö universitet

Martin Granders föreläsning utgick ifrån boendet som social determinant för hälsan. Martin gav exempel på hur boendetyper och inkomstnivå hänger ihop och visade trångboddhetens ojämlika utbredning. En central fråga ställdes; *Hur motverkar vi då segregation; 1) Genom att utjämna, det vill säga förbättra levnadsvillkoren i marginaliserade områden eller 2) Genom att blanda – det vill säga förändra befolkningssammansättningen, acceptera skillnader och skapa social blandning.* Martin exemplifierade också hur resursojämlikhet, boendeojämlikhet, existentiell ojämlikhet och hälsoojämlikhet hänger samman.

Delmos segregationsbarometer

Katarina Ramanius och Matilda Rehn, Delegationen mot segregation (Delmos)

Katarina och Matilda presenterade bakgrund till och poängen med det nyligen framtagna webbaserade verktyget segregationsbarometer. De gjorde också genomgång av segregationsbarometern och poängterade att verktyget visar hur det ser ut men inte varför. Därför är den lokala kunskapen oerhört viktig och verktyget ska ses som ett av flera verktyg i arbetet med att motverka segregation.

Lokala och regionala exempel på Delmosfinansierade insatser

Deltog gjorde Mia Norberg Nguyen, Helsingborg, Cia Bengtsson, Malmö och Peter Göthblad, Trollhättan.

Helsingborgs Stad, Malmö Stad och Trollhättans Stad gav exempel på hur de arbetat med Delmosfinansierade insatser.

Helsingborgs Stad

Helsingborg berättade att ett viktigt fokus varit och är att förstärka samverkan och samsyn. Gemensam lägesbild är en viktig förutsättning och tid behöver läggas på kartläggning och dialog kring bakomliggande orsaker så att alla förstår sin del i sammanhanget.

Malmö Stad

Malmö har fokuserat på att göra en historisk tillbakablick och analys av detta som utgångspunkt för fortsatt arbete. De har också tittat på vad som görs idag, så väl i staden, i civilsamhället och inom akademien. Det är viktigt att stanna upp och reflektera/analysera var vi står innan vi tar nästa steg.

Trollhättans Stad

Trollhättan berättade om hur man förstärkt befintligt arbete med riktade statsbidrag, bland annat genom arbete med unga som varken studerar eller arbetar. Man presenterade också hur det öppna statsbidraget används för kartläggning och analys. Bland annat i samarbete med Högskolan Väst.

Gemensam reflektion och gruppdiskussion utifrån tidigare presentationer. Resultat av gruppdiskussionerna återfinns som bilaga i slutet av dokumentet.

Panelamtal

I ett avslutande panelsamtalet innehöll reflektion från förmiddagens presentatörer.

Avslut dag 1

Nätverkets koordinatör Johanna tackade alla deltagare, föreläsare och teknisk support för en intressant och lärorik eftermiddag.

Fredag 22 oktober

Kl. 09.00

Välkomna

Det nationella Healthy Cities nätverkets koordinatör Johanna Linnarsson inledde kort med att hälsa alla välkomna och presenterade dagens program. Blickade även tillbaka på gårdagen.

Jämlig hälsa – hälsofrämjande innovation i samverkan

Margareta Rämgård, kulturgeograf och docent i vårdvetenskap, Malmö universitet

Margareta Rämgård presenterade invånardrivet hälsofrämjande arbete i stadsdelen Lindängen i Malmö. Arbetet har visat positiva resultat på hälsan ur flera dimensioner. Även under en kris som pandemin syntes positiva effekter.

Gruppdiskussion

Luften är fri – Friluftslivets år 2021

Johan Faskunger, Svenskt friluftsliv, berättar om erfarenheterna av Friluftslivets år och arbetet med att nå olika målgrupper.

Friluftsliv för alla

Frida Jonsson, Korpen Östergötland, presenterade hur under året arbetat med ett projekt med syfte att inkludera fler personer med utländsk bakgrund i friluftslivet. Projektet finansierades av Friluftslivets år.

Höstmötets avslut

Nätverkets koordinatör Johanna tackade alla deltagare och meddelade att dokumentationen från dagen, inklusive gruppdiskussioner och presentationer kommer att sammanställas och skickas ut.

Nätverkets ordförande Frida Trollmyr tackade alla som medverkat och deltagit på mötet. Nästa tillfälle vi ses i denna konstellation blir på årsmötet i mars. Mer information om detta kommer.

Tack!

Bilaga: Gruppdiskussioner

Torsdag eftermiddag 21/10

Gruppdiskussion 1

Vilka är de viktigaste frågorna som du i er organisation arbetar med just nu?

Postcovid
Återöppning
Styrdokument
Medborgarinflytande
Ungdomsinflytande
Trångboddhet
Ojämlig hälsa
Gränssnitt kommun/region
Samverkan, makt och förutsättningar
Samverkan på riktigt, makt och förväntningar
Segregation, tillit, stöd till familjer
Styrdokument, tillsynsstyrning
Trygghet
Trångboddhet, naturen
Detaljplaner
Samverkan - konkurrens - Makt
Livskvalitet
Folkhälsa, miljögifter och samhällsplanering
Engagemang, inflytande, tillit, Agenda 2030
Jämställdhet
Psykisk ohälsa hos unga, kopplat till

LUPP
Segregation, arbetsmarknadsetablering och trygghet
Integration
Miljö
Samverkan region-kommun, gränssnitt mellan våra verksamheter
Hållbarhetsredovisning
Samverkan, inflytande
Psykisk ohälsa, styrdokument, barnkonventionen
Få igång föreningslivet
Näringslivsetableringar - hållbarhet
Social hållbarhet, bostadssegregation, fullföljda studier
Jämställdhetsintegrering
Trygghet, styrdokument/styrning - utmaningar kopplat till det, livskvalitet, integration, innovation
Social hållbarhet, samverkan, Jämställdhetsintegrering
Segregation, trygghet och brottsförebyggande, ökade försörjningsstöd, skillnader i vaccination

Gruppdiskussion 2

1) Hur kan samhällsplanering främja en bättre folkhälsa?

- Samhällsplaneringen har stor betydelse för boende, transport och folkhälsoarbetet har kanske tidigare underskattat den fysiska planeringens roll. Frågorna måste in i olika delar i processen, markavtal, detaljplaner och gestaltning, hållbara transportsystem osv. Ibland finns målkonflikter och vi måste göra konsekvensanalyser och lägga dem på bordet. Kompensatoriska åtgärder där det behövs. Viktigt att identifiera potentiella målkonflikter tidigt – stadsplaneringen kan få långsiktiga konsekvenser.
- Fysisk planering som "boendekarriär" inom en stadsdel viktigt men behöver inkludera sociala frågor för att motverka segregationen
- Genom att främja friskfaktorer och motverka (eller reducera effekterna av) riskfaktorer i utformningen av fysisk miljö, boendemiljön, rekreationsmiljöer etc. Viktigt med målgruppsanpassning av olika arenor i den fysiska miljön. Angeläget ur ett planeringsperspektiv att ha frihetsgrader för att utforma åtgärder efter hand, för att inte bli alltför styrd av målgruppsantaganden.
- Vikten av långsiktig samhällsplanering så att vi inte gör fel och bygger in problem för framtiden. Vi måste samtidigt arbeta parallellt med att mildra effekterna av segregationen där vi är idag.
Det finns en problematik kring att nybyggda hyresrätter har höga hyror.
- Den samhällsplanering vi haft påverkar hur det ser ut nu. Bygga stad som är blandad (ex. Falun har man gjort det och har samsyn att det ska få fortsätta vara så). Ex. Trollhättan, Kronogården - är blandat, grönt, vackert men har ändå utmaningar. Tror på stadsutvecklingsprojekt där vi kopplar på befolkningen och näringsliv. Medskapande arbete och förhoppning om inflöde av människor. "Det behöver finnas en anledning att besöka olika områden"
- Samhällsplanering är en viktig del. Nybyggande och kostnader, dyra hyror - skapar det segregation direkt och igen?

2) Vad kan du göra för att motverka segregation med utgångspunkt från din roll?

- Påverka hur vi bygger och planerar
- Stötta och ta hjälp av civilsamhället och kanske särskilt i att unga ska få en meningsfull fritid. Sprida och tillgängliggöra kunskap och verktyg så att fler i kommunen får kunskap och förståelse. Samla folk och se hur vi kan använda kunskapen och diskutera tillsammans. Utmaning är att förvaltningslogiken med respektive budgetar och att dessa frågor är tvärgående och inte löses av en enskild förvaltning utan alla berörs.
- I arbete se till att olika perspektiv kommer med och olika grupper deltar, som politiker efterfråga underlag som beskriver olika perspektiv
- Utifrån politikerrollen; angeläget att tänka blandade boendetyper vid utformningen av bostadsområden. Som strateg handlar det om att medvetandegöra beslutsfattare om möjliga effekter med bäring på integration/segregation Mycket av de insatser som kommunerna har rådighet

kring ligger "downstream", där insatserna också kan handla om att hantera sekundära effekter av segregation.

- Tala väl om (utsatta) områden så de inte blir ännu mer stigmatiserade. Öka kunskapen, synliggöra. Ej förstärka konflikt mellan stad och land. Involvera civilsamhälle och näringsliv.
- Rollen är viktig, alla kan göra olika saker. KS förvaltning samla kunskap och synliggöra t.ex.

3) På vilket sätt kan segregationsbarometern vara ett användbart verktyg i er kommun/region?

- Kan vara ett verktyg att samlas kring tex utifrån RUS. Stadsplanerarna borde känna till och använda verktyget i sina processer. Intressant verktyg på lokal och regional nivå.
- Verktygen är illustrativt bra och ju mer kunskap desto bättre analyser kan vi göra.
- Positivt att den är kostnadsfri, uppdateras och att alla pratar med varandra utifrån samma utgångspunkt. Men barometern visar inte lika resultat som Socioekonomisk kommunanalys (sociala kompassen) som Statisticon tagit fram.
- Segregationsbarometern är intressant i relation till folkhälsobevakning och möjliggör flera typer av "rumsliga" analyser på ett smidigt sätt.
- Den kan vara behjälplig med att identifiera områden där vi nu behöver göra insatser för att inte senare se försämrade hälsoläge i de områdena, vikten av tidiga insatser på rätt ställe.
- Barometern jättebra verktyg. Att kunna se över tid, bra underlag att hämta för att prioritera rätt om var resurser ska läggas. bra texter finns om vad som gör att ni valt att titta utifrån t ex inkomst...

Fredag förmiddag 22/10

Gruppdiskussion

- Vad får ni för tankar och reflektioner efter Margaretas presentation? Hur kan denna sorts organisering implementeras långsiktigt?

Grupp 1

Pratade om att långsiktighet är viktigt, att gå från projektform till att implementera. Hur tar vi tillvara kunskap? Hur behåller man lågan?

Vikten av att rekrytera personer med olika språkkompetens i arbetslivet – vi är ofta för homogena.

Grupp 2

Pratade om att det är svårt att göra copy-paste. Det som är gjort i Lindängen går inte att göra någon annanstans men underifrånperspektivet är centralt. Den lokala kunskapen behöver tas omhand. Bostadsbolagen är viktiga.

Grupp 3

Pratade om att skapa förutsättningar för hållbarhet. Det finns till exempel "hälsokommunikatörer" med språkkompetens idag. Vi behöver komma ifrån projekt och hitta modell för att implementera i ordinarie strukturer.

Grupp 4

Pratade också om kontinuitet och långsiktighet. Vi pratade även om olika typer av samhällen i våra kommuner och regioner.

Grupp 5

Vi pratade också om långsiktigheten och finansiering. Ofta kan vi se bra resultat i projekt som sedan ska implementeras.

Kommentar från Margareta avseende finansiering: I projektet kunde som exempel Röda Korset anställa men fick i sin tur finansiering från annat håll. Utmaningen kring finansiering syns nationellt; civilsamhället anställer men får i sin tur söka extern finansiering.

Grupp 6

Det områdesbaserade arbetet är intressant. Det finns också en koppling till brottsförebyggande arbetet. Såg också en utmaning i att implementera. Fundering kring hälsoekonomiska beräkningar, vore intressant.

Kommentar från Margareta avseende hälsoekonomiska beräkningar; man sökte medel från Vinnova även för att genomföra hälsoekonomiska beräkningar men det beviljades ej. Utmaning att genomföra dessa beräkningar.